

Eduskunta
Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Asia: HE 204/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Sisäministeriön poliisiosasto pitää hallituksen esitystä aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamisesta kannatettavana.

Poliisiosaston edustaja on osallistunut aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamista käsitelleen työryhmän työskentelyyn, minkä lisäksi poliisiosaston ja Poliisihallituksen asiantuntijat ovat tutustuneet mietintöön/hallituksen esitykseen ja näistä on lausuttu oikeusministeriölle.

Työryhmän valmistelutyössä keskityttiin aserikosten rangaistusten tiukentamiseen ja painopiste yleensäkin oli sellaisissa ampuma-aseita koskevissa rikoksissa, joilla on kytkentä järjestäytyneeseen tai muuten ryhmissä tapahtuvaan rikolliseen toimintaan.

Hyvästä valmistelusta ja tehdystä tarkastelu- ja lausuntotyöstä huolimatta poliisiosastolla huomattiin hallituksen esityksen jo edettyä eduskuntaan ase-elinkeinoharjoittajia koskeva yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuutta koskeva kvalifiointimuutos, jossa ilmoittamisen laiminlyönnistä tuli lievä ampuma-aserikos. Vastaavasti ampuma-aseen merkintöjen muuttaminen on jatkossa lievä ampuma-aserikos. Poliisitoimessa kyseiset asiat olisi pitänyt huomata ja näihin kumpaankin asiakokonaisuuteen olisi tullut reagoida aikaisemmin.

Poliisiosasto haluaa tuoda asian kuitenkin eduskuntaan tiedoksi, koska kvalifiointimuutoksilla on liittymäpintaa EU-tason tavoitteisiin hillitä laitonta asekauppaa

RL 41 luku

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lieviksi ampuma-aserikoksiksi rikoslain 41 luvun 1 §:n 1 momentin 4–8 kohdassa nykyisin ampuma-aserikoksina rangaistaviksi säädettyjä tekoja.

Ehdotetun 41 luvun 4 §:n 1-kohdan osalta on todettava, että 15.7.2019 voimaan tulleen ampuma-aselain muutoksen yhteydessä ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpitovelvollisuus korvattiin ampuma-aselain 25 §:ssä elinkeinonharjoittajalle säädetyllä yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuudella.

Ennen muutosta ase-elinkeinonharjoittajalla oli velvollisuus pitää hankituista, varastossa olevista ja luovutetuista ampuma-aseista ja patruunoista joko sähköistä tai paperimuodossa olevaa tiedostoa. Tiedostonpidosta luovuttiin ampuma-aseiden osalta, ja ase-elinkeinon harjoittajan tulee nykyisin tehdä

Lausunto

4.3.2025

poliisille sähköinen ilmoitus hankkimistaan ja luovuttamistaan ampuma-aseista.

Ase-elinkeinonharjoittajan ja ampuma-aseen koko elinkaaren valvonnan kannalta tämä järjestelmässä oleva tieto on erittäin tärkeä. Mikäli ilmoitukset laiminlyödään, niin ei ole olemassa minkäänlaista tietoa tai kirjanpitoa siitä, minkälaisia aseita toiminnanharjoittajilla on hallussa. Kirjanpidon laiminlyönti heikentää suoritettavaa valvontaa ja mahdollistaa käytännössä laittoman asekaupan.

Tracing

Hallituksen esityksessä ehdotetun 41 luvun 4 §:n 5-kohdan osalta on hyvä huomata, että laittomien ampuma-aseiden viimeisen laillisen omistajan jäljittäminen (tracing) on keskeisin työkalu laittoman asekaupan torjunnassa ja siten merkittävä tekijä järjestäytyneen rikollisuuden aseistautumisen ehkäisemisessä. Väärän merkinnän tekeminen ampuma-aseeseen taikka merkintöjen poistaminen tai laitton muuttaminen tehdään nimenomaan esineiden jäljittämisen estämiseksi.

Jäljityksen mahdollistamiseksi on YK:n järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ampuma-aseita koskevassa lisäpöytäkirjassa (artikla 8) veloitettu merkitsemään ampuma-aseisiin yksilöivä tunnistetieto. Sopimuksessa (artikla 7) on sopimusvaltioille asetettu velvoite tiedostojen pitämiseen. Sopimuksessa (artikla 5) on niin ikään merkinnän poistamista ja muuttamista sekä laitonta asekauppaa koskeva kriminalisointivelvoite. EU on sopimusosapuolena sisällyttänyt vastaavat velvoitteet asedirektiiviin.

Laittoman asekaupan torjunta ja ampuma-aseiden jäljittämisen tehostaminen ovat painopisteitä ampuma-aseiden laittoman kaupan torjuntaa koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa vuosiksi 2020–2025. Komissio on lisäksi valmistelemassa aserikosten harmonisointia, joka kohdistunee ainakin merkintöjen poistamiseen.

Hallituksen esityksessä 41 luvun 4 §:n 1,4 ja 5 kohtien ehdotettu muutos siirtää teot lieviksi ampuma-aserikoksiksi. Muutos voi olla ristiriidassa komission tavoitteiden kanssa.

Johtava asiantuntija

Mika Lehtonen

Jakelu

Eduskunta, Hallintovaliokunta

Tiedoksi

Mari Rantanen
Matti Sarasmaa
Antti Salminen
Timo Kerttula
Maria Paaso
Jaana Söderman
Tiina Landström
Heidi Mäkiprosi
oikeus.sm@gov.fi
Poliisiosaston virkaposti